Euroopan parlamentti
2019-2024

Ulkoasiainvaliokunta

2023/2107(INI)

14.9.2023

MIETINTÖLUONNOS

EU:n ja Japanin suhteista
(2023/2107(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Reinhard Bütikofer

Työjärjestyksen 57 artiklan mukaisesti yhteistyöhön osallistuvan valiokunnan valmistelija:
Danilo Oscar Lancini, Kansainvälisen kaupan valiokunta

PR_INI

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

EU:n ja Japanin suhteista
(2023/2107(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Brysselissä 13. heinäkuuta 2023 pidetyssä EU:n ja Japanin 29. huippukokouksessa annetun yhteisen julkilausuman,

– ottaa huomioon Strasbourgissa 12.–13. heinäkuuta 2023 pidetyn EU:n ja Japanin parlamenttien välisen 41. kokouksen,

– ottaa huomioon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisen strategisen kumppanuussopimuksen[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionin ja Japanin välisen talouskumppanuussopimuksen[2], joka on ollut voimassa helmikuusta 2019 lähtien,

– ottaa huomioon EU:n ja Japanin huippukokouksessa 27. toukokuuta 2021 hyväksytyn asiakirjan, joka koskee ympäristönsuojeluun, ilmastonmuutoksen pysäyttämiseen ja vihreään kasvuun tähtäävää vihreää allianssia (”Towards a Green Alliance to protect our environment, stop climate change and achieve green growth”),

– ottaa huomioon neuvoston 21. maaliskuuta 2022 hyväksymän turvallisuutta ja puolustusta koskevan strategisen kompassin,

– ottaa huomioon kesäkuussa 2016 julkaistun strategisen asiakirjan ”Jaettu näkemys, yhteinen toiminta: vahvempi Eurooppa: Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia”,

– ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetun yhteisen tiedonannon EU:n yhteistyöstrategiasta indopasifisella alueella (JOIN(2021)0024) ja useiden EU:n jäsenvaltioiden hyväksymät indopasifista aluetta koskevat strategiat,

– ottaa huomioon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille annetun yhteisen tiedonannon ”Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

– ottaa huomioon ensimmäisessä yhteenliitettävyyttä koskevassa eurooppalaisessa foorumissa Brysselissä 27. syyskuuta 2019 solmitun Euroopan unionin ja Japanin välisen kestävää yhteenliitettävyyttä ja laatuinfrastruktuuria koskevan kumppanuuden,

[1] EUVL L 216, 24.8.2018, s. 4.
[2] EUVL L 330, 27.12.2018, s. 3.

– ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 Euroopan parlamentille, Euroopan neuvostolle ja neuvostolle annetun yhteisen tiedonannon Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta (JOIN(2023)0020),

– ottaa huomioon EU:n ja Japanin välisen puolijohteita koskevan yhteistyöpöytäkirjan ja ensimmäisessä Japanin ja EU:n digitaalisen kumppanuusneuvoston kokouksessa 3. heinäkuuta 2023 tehdyn yhteistyöpöytäkirjan turvallisten ja häiriönsietokykyisten merenalaisten kaapeliyhteyksien tukemiseksi,

– ottaa huomioon 6. heinäkuuta 2023 hyväksytyn yhteistyötä digitalisaation ja kriittisten raaka-aineiden toimitusketjujen alalla koskevan EU:n ja Japanin välisen hallinnollisen järjestelyn,

– ottaa huomioon komission ja Japanin 2. joulukuuta 2022 allekirjoittaman vetyalaa koskevan yhteistyöpöytäkirjan,

– ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2023 Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetun yhteisen tiedonannon EU:n merellisen turvallisuusstrategian ja sen toimintasuunnitelman päivittämisestä ”Tehokkaammalla EU:n merellisellä turvallisuusstrategialla muuttuvia uhkia vastaan” (JOIN(2023)0008),

– ottaa huomioon Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Japanin välisten lentoliikennesopimusten tiettyjä määräyksiä koskevan Euroopan unionin ja Japanin välisen sopimuksen tekemisestä unionin puolesta 14. helmikuuta 2023 tehdyn neuvoston päätöksen (EU) 2023/362[3],

– ottaa huomioon EUNAVFOR Atalantan ja merirosvouksen torjuntaan tarkoitettujen Japanin valmiusjoukkojen välillä 15. maaliskuuta 2023 tehdyn hallinnollisen järjestelyn,

– ottaa huomioon yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) ja Japanin kansallisen tiede- ja teknologiapolitiikasta vastaavan kansallisen instituutin (NISTEP) välillä 13. heinäkuuta 2023 tehdyn ennakointiyhteistyötä koskevan tutkimuspuitejärjestelyn,

– ottaa huomioon EU:n ja Japanin välillä 27. kesäkuuta 2023 pidetyssä kolmannessa korkean tason taloudellisessa vuoropuhelussa hyväksytyt digitaalista kaupankäyntiä koskevat periaatteet,

– ottaa huomioon erityisten edellytysten asettamisesta Japanista peräisin olevien tai Japanista lähetettyjen rehujen ja elintarvikkeiden tuonnille Fukushiman ydinvoimalassa tapahtuneen onnettomuuden jälkeen annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/1533 kumoamisesta 13. heinäkuuta 2023 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2023/1453[4],

– ottaa huomioon Japanin maaliskuussa 2023 julkaiseman vapaata ja avointa indopasifista aluetta koskevan uuden suunnitelman (”The Future of the Indo-Pacific”),

– ottaa huomioon joulukuussa 2022 päivitetyt Japanin turvallisuusstrategiat (kansallinen turvallisuusstrategia, kansallinen puolustusstrategia ja puolustuksen kehittämisohjelma),

[3] EUVL L 50, 17.2.2023, s. 1.
[4] EUVL L 179, 14.7.2023, s. 90.

– ottaa huomioon Hiroshiman maailmanlaajuisen rauhanohjelman,

– ottaa huomioon laadukkaita infrastruktuuri-investointeja koskevat G20-periaatteet, joihin kuuluvat avoimuuden, läpinäkyvyyden, taloudellisen tehokkuuden ja velkakestävyyden prioriteetit,

– ottaa huomioon G20-maiden laatimat kestävää rahoitusta koskevat toimintaohjeet,

– ottaa huomioon taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) yleissopimuksen kansainvälisissä liikesuhteissa tapahtuvan ulkomaisiin virkamiehiin kohdistuvan lahjonnan torjunnasta,

– ottaa huomioon vastuullista liiketoimintaa koskevat OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille,

– ottaa huomioon maailmanlaajuista infrastruktuuria ja investointia koskevan G7-ryhmän kumppanuuden,

– ottaa huomioon Japanin, Etelä-Korean tasavallan ja Yhdysvaltojen välillä 18. elokuuta 2023 Camp Davidissä pidetyssä kolmenvälisessä johtajien huippukokouksessa hyväksytyn uudenlaista kolmenvälistä kumppanuutta koskevan yhteisen lausuman,

– ottaa huomioon Pohjois-Atlantin puolustusliiton (NATO) pääsihteerin nimittämän mietintäryhmän 25. marraskuuta 2020 antaman kertomuksen ”NATO 2030: United for a New Era”,

– ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan,

– ottaa huomioon 10. joulukuuta 1982 tehdyn YK:n merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS), joka tuli voimaan 16. marraskuuta 1994,

– ottaa huomioon ydinsulkusopimuksen,

– ottaa huomioon 2. maaliskuuta 2022 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman hyökkäyksestä Ukrainaa vastaan,

– ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen ja Pariisin sopimuksen, joka tuli voimaan 4. marraskuuta 2016,

– ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2014 antamansa päätöslauselman, johon sisältyvät Euroopan parlamentin suositukset neuvostolle, komissiolle ja Euroopan ulkosuhdehallinnolle EU:n ja Japanin strategista kumppanuussopimusta koskevista neuvotteluista[5],

– ottaa huomioon 13. joulukuuta 2018 antamansa päätöslauselman Japanin tarjoaman henkilötietojen suojan riittävyydestä[6],

[5] EUVL C 443, 22.12.2017, s. 49.
[6] EUVL C 388, 13.11.2020, s. 150.

– ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2020 antamansa päätöslauselman vanhempien Japanissa tekemistä kansainvälisistä ja maan sisäisistä lapsikaappauksista, joiden kohteena olevilla lapsilla on EU:n kansalaisuus[7],

– ottaa huomioon 26. marraskuuta 2020 antamansa päätöslauselman EU:n kauppapolitiikan tarkastelusta[8],

– ottaa huomioon 21. tammikuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n ja Aasian yhteyksistä[9],

– ottaa huomioon 7. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman EU:sta ja indopasifisen alueen turvallisuushaasteista[10],

– ottaa huomioon 18. tammikuuta 2023 antamansa päätöslauselman yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanosta – vuosikertomus 2022[11],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

– ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0000/2023),

A. panee merkille, että EU ja Japani juhlivat 50-vuotisia diplomaattisia suhteita vuonna 2024;

B. panee merkille, että Japani on EU:n lähin strateginen kumppani indopasifisella alueella; panee merkille, että molemmat osapuolet jakavat laajan kirjon erilaisia arvoja ja tavoitteita;

C. panee merkille, että EU:n on äärimmäisen tärkeää tehdä yhteistyötä Japanin kanssa, kun otetaan huomioon indopasifisen alueen kasvava taloudellinen, demografinen ja poliittinen painoarvo ja sen geopoliittisesti ja geoekonomisesti strateginen asema;

D. panee merkille, että EU ja Japani pyrkivät rauhaan ja vakauteen koko indopasifisella alueella edistämällä erityisesti sitä, että kaikki maat noudattavat UNCLOS-sopimusta; panee merkille, että Japani on tärkeä sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen puolustaja kyseisellä alueella;

E. panee merkille, että Japani hyväksyi joulukuussa 2022 uudet kansallista turvallisuutta ja puolustusta koskevat strategiat;

F. panee merkille, että sekä EU että Japani ovat ilmaisseet tukensa Ukrainalle ja vastustuksensa Venäjän raakalaismaiselle, provosoimattomalle ja laittomalle hyökkäyssodalle;

---

[7] EUVL C 371, 15.9.2021, s. 2.
[8] EUVL C 425, 20.10.2021, s. 155.
[9] EUVL C 456, 10.11.2021, s. 117.
[10] EUVL C 493, 27.12.2022, s. 32.
[11] EUVL C 214, 16.6.2023, s. 26.

G. panee merkille, että sekä EU että Japani ovat molemmat sitoutuneet saavuttamaan ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä;

H. panee merkille, että EU ja Japani ovat sitoutuneet tukemaan turvallisia ja kestäviä yhteyksiä;

I. katsoo, että tieteellisiä, yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja poliittisia asioita koskeva yhteistyö ja keskinäinen kokemusten vaihto voivat vahvistaa kumppanuutta ja hyödyttää molempien osapuolten kansalaisia;

J. panee merkille, että Japanin ja EU:n digitaalinen kumppanuus käynnistettiin Tokiossa 12. toukokuuta 2022 pidetyssä EU:n ja Japanin huippukokouksessa;

K. panee merkille, että toinen EU:n ja indopasifisen alueen ministerifoorumi pidettiin Tukholmassa 13. toukokuuta 2023;

L. panee merkille, että 49. G7-maiden huippukokous järjestettiin Hiroshimassa 19.–21. toukokuuta 2023;

M. panee merkille, että Japani osallistuu neljänväliseen QUAD-turvallisuusvuoropuheluun;

1. korostaa, että EU:n ja Japanin välillä on kyse poikkeuksellisen samanmielisten kumppanien suhteesta, joka rakentuu jaettujen arvojen, demokratian, yhteisten tavoitteiden ja keskenään yhteensopivien intressien vakaalle pohjalle, minkä ansiosta Japani on yksi EU:n tärkeimmistä ja luotettavimmista kumppaneista maailmassa; painottaa voimakkaasti EU:n intressiä syventää ja laajentaa tätä kumppanuutta niin kahdenvälisissä kuin myös useammankeskisissä ja monenvälisissä yhteyksissä; puoltaa Team Europe -lähestymistavan soveltamista kyseiseen suhteeseen;

2. panee merkille EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksen ja EU:n ja Japanin strategisen kumppanuussopimuksen keskeisen roolin kyseisessä suhteessa; kehottaa niitä kolmea jäsenvaltiota, jotka eivät vielä ole ratifioineet strategista kumppanuussopimusta, ratifioimaan sen mahdollisimman pian; kehottaa panemaan täysimääräisesti täytäntöön molemmat sopimukset; suhtautuu myönteisesti kahdenvälisten vuoropuhelujen, neuvottelujen, yhteisymmärryspöytäkirjojen ja sopimusten yhä tiiviimmän verkoston kehittämiseen siten, että EU:n ja Japanin huippukokous on verkoston keskipisteenä; suhtautuu myönteisesti myös yhä tiiviimpiin Japanin ja yksittäisten EU:n jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin;

3. kiittää Japanin G7-puheenjohtajuuskaudellaan vuonna 2023 tekemää työtä ja yleisesti erinomaista yhteistyötä G7-ryhmässä; huomauttaa, että EU:n on myös tehtävä tiivistä yhteistyötä Japanin kanssa G20-ryhmässä, YK:ssa ja sen erityisjärjestöissä, Pariisin ilmastosopimuksen yhteydessä, kansainvälisissä standardointiorganisaatioissa ja rahoituslaitoksissa sekä muissa kansainvälisissä yhteyksissä pyrittäessä rauhaan, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, vaurauteen, oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen;

4. panee kiinnostuneena merkille Japanin pyrkimykset edistää vakaata arkkitehtuuria indopasifisella alueella, mistä esimerkkejä ovat osallistuminen QUAD-turvallisuusvuoropuheluun, Tyynenmeren saarivaltioita koskevat sitoumukset ja vastikään Korean ja Yhdysvaltojen kanssa solmittu Camp Davidin sopimus; ottaa

edelleen huomioon Japanin huolenaiheet, jotka liittyvät Pohjois-Koreaan; aikoo jatkaa yhteistyötä Japanin kanssa Kiinan naapureitaan kohtaan harjoittaman aggressiivisen politiikan vastustamiseksi; on samaa mieltä Japanin kanssa siitä, että Taiwan on tärkeä kumppani ja arvokas ystävä; on lisäksi samaa mieltä Japanin kanssa siitä, että on tärkeää ottaa huomioon Kaakkois-Aasian maiden liitto (ASEAN); suhtautuu myönteisesti siihen, että myös EU sisältyy uusiin varaministeritason kokoonpanoihin (esimerkiksi Japanin, Australian, Korean ja EU:n sekä Japanin, Korean, Yhdysvaltojen ja EU:n ryhmittymissä);

5. on tyytyväinen vakaasta ja horjumattomasta tuesta, jota Japani tarjoaa 7,6 miljardin Yhdysvaltain dollarin edestä Ukrainalle puolustautumiseen Venäjän hyökkäyssotaa vastaan; on yhtä mieltä Japanin kanssa siitä, että on ratkaisevan tärkeää edistää kaikkien sellaisten kansainvälisten toimijoiden yhteensovittamista, jotka tukevat kansallista suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta koskevia YK:n periaatteita, joilla torjutaan imperialistista revisionismia tai ylivaltaan perustuvaa pakottamista; ilmaisee EU:n selkeän sitoumuksen tukea pyrkimyksiä, joilla ylläpidetään rauhaa ja vakautta indopasifisella alueella, erityisesti Etelä-Kiinan merellä, Itä-Kiinan merellä ja Taiwanin salmessa, ja edistää vapaata ja avointa indopasifista aluetta;

6. haluaa tehdä yhteistyötä Japanin kanssa tasapainoisempien suhteiden kehittämiseksi globaalin etelän maiden kanssa; painottaa, että on tärkeää toteuttaa ilmastonmuutospolitiikan vaatima rahoitus, kestävä ja vapaa kaupankäynti ja oikeudenmukainen kansainvälinen energiasiirtymä; painottaa Global Gateway -aloitteen ja maailmanlaajuista infrastruktuuria ja investointeja koskevan kumppanuuden merkitystä; suhtautuu myönteisesti ensimmäisiin viiteen EU:n ja Japanin väliseen yhteenliitettävyyshankkeeseen ja arktista merikaapeliyhteyttä koskevaan Far North Fiber -hankkeeseen;

7. ottaa huomioon Japanin kansallisen turvallisuuden strategiassa tapahtuneen muutoksen; tukee edelleen Japanin sitoutumista ydinaseettomaan maailmaan; kehottaa kattavaan EU:n ja Japanin väliseen turvallisuuskumppanuuteen, joka toimii perustana tehostetuille kuulemisille, yhteisharjoituksille, yhteiselle puolustusalan tutkimukselle ja kehitykselle ja yhteistä valmiussuunnittelua koskevalle työlle, jossa varaudutaan vaarallisiin kriisitilanteisiin; suhtautuu myönteisesti jäsenvaltioiden Japanin kanssa soveltamaan 2+2-vuoropuhelumalliin; suhtautuu myönteisesti Japanin kanssa tehtyyn Naton yksilöllisesti räätälöityyn kumppanuusohjelmaan, mutta pitää valitettavana sitä, että Naton yhteystoimiston avaaminen Japanissa on viivästynyt; ehdottaa, että luodaan malli EU:n, Naton ja Aasian ja Tyynenmeren alueen kumppanimaiden (eli Japanin, Korean, Australian ja Uuden-Seelannin) väliselle turvallisuusvuoropuhelulle; kannustaa Euroopan ulkosuhdehallintoa nimittämään sotilasasiamiehen Tokioon; suhtautuisi myönteisesti neuvotteluihin EU:n ja Japanin välisestä osallistumista koskevasta puitesopimuksesta; arvostelee sitä, että turvallisuusyhteistyön lisäämistä Aasiassa ja Aasian kanssa koskeva hanke ei ole ollut kovin tuloksekas; kehottaa tekemään tehokkaampaa meritilannetietoisuutta koskevaa yhteistyötä kriittiset merireitit Intian valtamerellä -aloitteen (CRIMARIO-aloite) pohjalta; painottaa, että on tärkeää ottaa mukaan epätavanomaiset turvallisuuskysymykset, kuten disinformaatioon, kyber- ja avaruusturvallisuuteen ja ilmastonmuutokseen liittyvät asiat;

8. painottaa Japanin tapaan taloudellista turvallisuutta ja suhtautuu myönteisesti Japanin riskinvähentämisparadigmalle antamaan tukeen; ottaa tässä yhteydessä huomioon

taloudellista pakottamista koskevan G7-ryhmän koordinointifoorumin; huomauttaa, että EU:n ja Japanin välinen digitaalinen kumppanuus on erityisen merkityksellinen; arvostaa G7-ryhmän yhteistyöpuitteita digitaaliteknologian standardoinnin alalla, yhteistyötä Japanin metalli- ja energiaturvallisuutta käsittelevän järjestön (JOGMEC) kanssa kriittisten raaka-aineiden alalla, teollisuuspolitiikasta käytävää vuoropuhelua ja Hiroshiman tekoälyhanketta, jossa keskitytään vastuulliseen tekoälyyn; pitää valitettavana, että Japani on haluton osallistumaan Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja tukee neuvostoa ja komissiota tämän tavoitteen edistämisessä;

9. pitää valitettavana, että EU:n ja Japanin välinen vihreä allianssi vuodelta 2021 on edelleen laajalti täyttämättä jäänyt lupaus; huomauttaa, että Japani on sitoutunut vapauttamaan vettä Fukushiman voimalaitoksesta ainoastaan tieteellisten vaatimusten, läpinäkyvyyden ja riippumattoman valvonnan pohjalta; toivoo Japanilta ennakoivampaa roolia menetysten ja vahinkojen sekä ilmastorahoituksen osalta ilmastosopimuksen osapuolten konferenssin 28. kokouksessa (COP 28);

10. painottaa ihmistenvälisten yhteyksien merkitystä jaettaessa ja verrattaessa kokemuksia muun muassa sukupuolten tasa-arvoon, ikääntyvään yhteiskuntaan, uusiin kulttuurisiin kehityssuuntauksiin tai työvoimakäytäntöihin liittyvissä asioissa; arvostaa parlamenttien välistä viestintää ja ihmisoikeuksista käytävää vuoropuhelua, jossa voidaan käsitellä Japanissa voimassa olevaa kuolemantuomiota; ehdottaa, että perustetaan EU:n ja Japanin välinen nuorten johtajien foorumi, jossa käsitellään maailmanlaajuista kumppanuutta; toistaa vanhempien tekemiin lapsikaappauksiin liittyvät huolenaiheensa; suhtautuu myönteisesti Japanin hallituksen vuonna 2022 antamiin toimintaohjeisiin ihmisoikeuksien noudattamisesta kestävissä toimitusketjuissa ja Japanin hallituksen pyrkimyksiin hyväksyä vuonna 2024 säädöksiä, jotka vastaavat EU:n direktiiviä yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta;

11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle ja Japanin hallitukselle.